

สรุปข่าวงานสัมมนา ธปท.สกอ. ประจำปี 2568 สำหรับสื่อมวลชน
วันที่ 21 พฤศจิกายน 2568

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ธปท. สกอ.) ได้จัดงานสัมมนาประจำปี 2568 “เกษตรวิถีใหม่เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ในวันศุกร์ที่ 21 พฤศจิกายน 2568 เวลา 08.30-12.00 น. ณ ห้อง Convention 2-3 โรงแรมอวานี ขอนแก่น ไฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ จ.ขอนแก่น เพื่อเป็นเวทีให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาจากภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันการเงิน ตลอดจนประชาชนทั่วไป ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการยกระดับรายได้เกษตรกร เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีของเศรษฐกิจอีสานอย่างยั่งยืน โดยงานสัมมนาแบ่งเป็น 4 ช่วง

ในช่วงแรกได้รับเกียรติจาก คุณวิทย์ รัตนกร ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวเปิดงานและสะท้อนภาพรวมบทบาทหน้าที่ ธปท. ในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ดูแลเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม 2) ดูแลระบบสถาบันการเงินให้เข้มแข็ง และ 3) ดูแลเสถียรภาพระบบการชำระเงิน โดยระยะต่อไป การทำงานของ ธปท. จะใกล้ชิดประชาชนมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาโครงสร้างเศรษฐกิจปัจจุบัน ได้แก่ หนี้ครัวเรือน การเข้าถึงสินเชื่อของ SMEs ปัญหาทุนสีเทา และสแกมเมอร์

ภาพรวมเศรษฐกิจไทยปี 2568 และ 2569 คาดว่าขยายตัวต่ำเพียง 2.1% และ 1.6% เศรษฐกิจที่โตต่ำเกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น ชีตความสามารถในการแข่งขันลดลง และสังคมสูงวัย เป็นต้น ภาคอีสานเองที่พึ่งพาภาคเกษตรสูงก็เผชิญปัญหาผลผลิตต่ำ และปีนี้ราคาสินค้าเกษตรไม่ดี ยิ่งซ้ำเติมปัญหารายได้ไม่พอรายจ่าย โดยในช่วงปี 2560-66 รายได้ครัวเรือนอีสาน โตเฉลี่ย 0.5% ต่อปี แต่รายจ่ายโตเฉลี่ยถึง 2% ทำให้เกิดปัญหาหนี้เพิ่มขึ้น หนี้ครัวเรือนอีสานโตขึ้นกว่า 55% ในขณะที่ประเทศโต 24% จึงต้องเร่งให้ความช่วยเหลือในการแก้หนี้

แบงก์ชาติจึงเข้ามาแก้ปัญหาที่ตรงจุดมากขึ้น โดยมาตรการสำคัญที่ทำ คือ โครงการแก้หนี้เสีย (NPL) ที่มีมูลค่าหนี้ไม่เกิน 1 แสนบาท ผ่าน Social AMC ทำให้ประชาชนรายย่อยปิดจบหนี้ได้จริง นอกจากนี้ในด้านสินเชื่อ แบงก์ชาติเตรียมพัฒนารูปแบบการค้ำประกันใหม่เพื่อให้ SMEs เข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น ตั้งเป้า 1 แสนล้านบาท หรือประมาณ 5% ของสินเชื่อคงค้าง SMEs ทั้งหมด โดยในจำนวนนี้จะครอบคลุมเกษตรกร ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ในอีสาน อีกบทบาทสำคัญของแบงก์ชาติ คือ การส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน เพราะปัญหานี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้จ่ายเกินตัว และขาดความเข้าใจเรื่องการออมและการบริหารเงิน โดยร่วมมือกับ กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารออมสิน และ ธ.ก.ส. นำร่องใน 3 จังหวัด (หนองบัวลำภู ชัยภูมิ บุรีรัมย์) รวมกว่า 5,000 กองทุนฯ รวมถึงโครงการ “ครูสตางค์” ที่ช่วยให้ครูมีความรู้ทางการเงิน สามารถสอนเด็กและแก้ปัญหาหนี้ครูเองได้

ช่วงที่สอง นำเสนอหัวข้อ “เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ด้วยเทคโนโลยีเกษตร” โดย รศ.ดร.ขวัญตรี แสงประชานารักษ์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ยกคำถามสำคัญ คือ เหตุใดเกษตรกรไทยจำนวนมากยังไม่ใช้เทคโนโลยีในการทำเกษตร โดยพบว่าปัญหาหลักคือ เกษตรกรยังไม่มั่นใจว่าการลงทุนด้านเทคโนโลยีจะคุ้มค่าหรือไม่ เพราะถึงแม้ผลผลิตจะมีคุณภาพมากขึ้น แต่ราคาที่ได้รับกลับไม่สะท้อนคุณภาพที่แท้จริง เนื่องจากระบบรับซื้อยังเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการลงทุน อีกเหตุผลสำคัญ คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เนื่องจากคนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพเกษตรกรน้อยลง แรงงานส่วนใหญ่ที่เป็นผู้สูงอายุไม่กล้าลงทุน เพราะขาดผู้สืบทอดเครื่องมือเครื่องจักร

อย่างไรก็ดี เริ่มเห็นเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ เช่น กลุ่มทำนาประณีตที่ชัยภูมิ กลุ่มทายาทอ้อย ร้อยล้านน้ำตาลบุรีรัมย์ ที่อาศัยองค์ความรู้ใหม่และมีแนวคิดว่าการทำเกษตรด้วยเทคโนโลยีสามารถสร้าง รายได้และเป็นอาชีพที่มั่นคงได้ เช่น ผู้ให้บริการโดรนสำหรับพ่นปุ๋ย-พ่นยา หรือ ธุรกิจ SMEs ที่ให้เช่า เครื่องจักรเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งจะทำให้ระบบนิเวศด้านเทคโนโลยีเกษตรเติบโต และเกษตรกรมีทางเลือกใหม่ที่จะช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้ในระยะยาว

ช่วงที่สาม นำเสนอหัวข้อ “พลิกมุมมองเพื่อยกระดับผลผลิตข้าวอีสาน” โดย คุณสินสมุทร ศรีแสน ปาง ผู้ก่อตั้งโครงการศรีแสงดาวหมูบ้านนาหยอด ได้ชี้ให้เห็นว่า “กำแพงทางใจ” คืออุปสรรคสำคัญที่ทำให้ ชาวนาไม่กล้าก้าวออกจากวิธีเดิม ๆ ทั้งที่การเปลี่ยนเพียงมุมคิด ก็ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นได้ นำมาสู่การจัดตั้งโครงการศรีแสงดาวหมูบ้านนาหยอด ซึ่งสิ่งที่ต้องสื่อสารให้ชัดคือ การทำให้ชาวนากลับปรับตัวโดยเริ่ม จากเคล็ดลัษ่าย ๆ ที่ทำได้จริงเพื่อพิสูจน์ว่าใช้เมล็ดพันธุ์น้อยก็ให้ผลผลิตสูงได้ ถ้าทำตามวิธีการที่ถูกต้อง โดยใช้เคล็ดลับ 3 เรื่อง คือ 1) ใส่ปุ๋ยให้ถูก (ถูกสูตร ถูกปริมาณ ถูกจังหวะ) 2) ปรงดินเพื่อช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีในระยะยาว ผ่านการไถกลบตอซัง การหมักดินเพื่อรักษาอินทรีย์วัตถุ และการปลูกพืชหลังนา และ 3) ทำนาหยอด มีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ไถล่อนหญ้าเพื่อกำจัดวัชพืช ทำแปลงให้สะอาด และอนุบาลต้นข้าวให้อยู่รอดในเดือนแรก โดยการทำนาหยอดใช้เมล็ดพันธุ์เพียง 1.6 กิโลกรัม/ไร่ ลดต้นทุนเมล็ดพันธุ์ลงถึง 22 เท่า แต่ให้ผลผลิต เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 600 กิโลกรัม/ไร่ อีกสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรสำเร็จ คือ ต้องมีทัศนคติที่ดี เชื่อว่า “เราทำได้” มีความรู้ที่ถูกต้อง และกล้าลงมือทำ

ในช่วงสุดท้าย เป็นการเสวนาในเรื่อง “เกษตรวิถีใหม่ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” โดยผู้ร่วมเสวนา ได้แก่ คุณปิตุพร ภูโชคศิริ ผู้ก่อตั้ง ฮักเห็ดฟาร์ม จังหวัดขอนแก่น คุณเจนนิเฟอร์ อินเนส เทย์เลอร์ ผู้ก่อตั้ง อูตร ออแกนิกฟาร์ม จังหวัดอุดรธานี และ ว่าที่ ร.ท.มิตรชัย ดุลยลา ผู้อำนวยการ ฝ่ายพัฒนาลูกค้าและชุมชน ธ.ก.ส. ซึ่งดำเนินรายการโดย ดร.ทรงธรรม ปิ่นโต ผู้อำนวยการอาวุโส ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีประเด็นหลักจากการเสวนาดังนี้ (1) จุดเริ่มต้น: ทำไมคนส่วนใหญ่ยังไม่กล้า ปรับตัว แม้เกษตรกรจำนวนมากจะเห็นโอกาสจากการทำเกษตรรูปแบบใหม่ที่เป็นธุรกิจได้จริง แต่หลายคนยังไม่กล้าปรับตัวเพราะกลัวความเสี่ยง กลัวล้มเหลว และไม่รู้จะเริ่มจากตรงไหน ความไม่มั่นใจจากประสบการณ์ เดิมและทักษะใหม่ที่ต้องเรียนรู้ ทำให้ไม่เห็นโอกาสดังกล่าว (2) ทำไมบางคน “กล้าปรับ” และการเป็น เกษตรกรที่คิดแบบนักธุรกิจ ผู้ที่ปรับตัวสำเร็จมักเริ่มจากการทำเกษตรให้ตอบโจทย์ตลาดจริง เลือกปลูกสิ่งที่ ผู้บริโภคต้องการ ไม่ยึดติดกับสิ่งที่เคยทำ การเริ่มจากศูนย์กลับเป็นข้อดี เพราะทำให้ไม่กลัว ลองได้เร็ว และ เรียนรู้จากการลงมือทำจริง ขณะเดียวกันการสนับสนุนจากรัฐ โดยเฉพาะ ธ.ก.ส. ทั้งเงินทุน ความรู้ และการ สร้าง Mindset ใหม่ให้คนรุ่นใหม่ ช่วยสร้างความมั่นใจว่าไม่ได้สู้คนเดียว จึงกล้าปรับตัว และมองเกษตรเป็น ธุรกิจที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืนได้จริง (3) คำแนะนำสำคัญสำหรับผู้เริ่มต้นใหม่ หัวใจของเกษตรยุคใหม่คือการ บริหารจัดการ ตั้งแต่ต้นทุน การตลาด การสร้างคุณค่า ไปจนถึงการใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การเริ่ม เล็ก ๆ ทดลองจริง เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และมีทัศนคติที่เชื่อว่าทำได้ คือก้าวแรกที่จะทำให้การทำ เกษตรพัฒนาไปเป็นธุรกิจที่มั่นคงในระยะยาว

สุดท้ายนี้ การปรับตัวไม่ใช่ทางเลือก แต่เป็นทางรอด เพราะรายได้ของเกษตรกรไม่โต แต่หนี้เพิ่มขึ้น หากไม่ปรับตัว ภาคอีสานก็ไปต่อไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีความหวังเพราะวันนี้มีตัวอย่างความสำเร็จเกิดขึ้นจริงให้เห็นแล้ว สิ่งเหล่านี้พิสูจน์ว่าเพียงปรับวิธีคิด รายได้ก็เพิ่มได้ และหากมีทุนมากขึ้น ก็ใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วย และเมื่อพร้อมแล้วก็ยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการได้ การเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มจากตัวเอง แต่ไม่ใช่ต้องสู้คนเดียว เพราะวันนี้ภาครัฐจริงจังกับการช่วยเหลือมากขึ้น เพราะถ้าคนส่วนใหญ่ยังล้มตาอาบปากไม่ได้ ภูมิภาคก็ไม่มีทางพัฒนาได้ ดังนั้นเรายังอยู่ในแผ่นดินนี้ได้ แต่ต้องมี “วิธีคิดใหม่” ที่กล้าลอง กล้าปรับ และกล้าเริ่มต้น